

Osnovne nazarenske vere je Samuilo Heintzli izložio. On se rodio 7. jula 1807 godine u Burgu u Švajcarskoj. Otac mu je bio opendur u Burgu i rekao je da mu sin zavrti bogosloviju i da se oda svešteničkom činu protestantske veroispovesti. Do svoje sedamnaeste godine učio je školu u Burgu. Zatim je 1820 godine prešao u Zürich gde je završio gimnaziju. U jeseni 1823 godine otišao je u Bazel i novootvorenu protestantsku bogosloviju. Kao student živio je u grehu i poroku, o čemu sam on u svojim pismima kaže: "Ja sam dan danas grešnik i užasno vam kada samo i pomislim na onu utraju grehova u koju sam bio zapao, koja me je proгутала više. A šta još i preko toga, ja sam po svojim nadelim tada tako znao prelaziti preko svega toga i sebe utišavati i zavarati da sam sebi često govorio. To što činih nije greh! U to vreme u Bazelu podoio je jedan deo bogoslova drugova izložio prihvatači Heintzli i izjavio: "Heintzli, ali se ne uvoio u taj krug neki sveštenik Rona Amand, ali se izložio nije mogao zadržati za taj pokret, pa je ubrzo pre- stao dolaziti na njihove skupove. Godine 1825 aprila me- seo na jedanput prekida izložio svoj znanstveni život i obrati se Bogu. Rvo kako on o tome u svojoj autobiografiji piše: "Bogo to aprila meseca, 1825 godine kada sam o uskršnjim Isusove poravlo u Burgu. Kada mi reče neki blaži glas, ali vrlo ubedljivo: tako u toboim ne može op- stati, ti moraš postati drugadžij. U prvi put kličoh pred skrivanim Bogom i obećah mu se svako se podignuti rukama da ću mu biti veran i da ću od sada biti drugadžij. Od toga trenutka počih izložiti da postepeno stvaram nazarensku veru držeći propovedi u duhu svoje razumevanja i tumachenja svetoga pisma. Maja 1827 godine završi izložiti bogosloviju, ali odmah nije mogao dobiti službu, jer nije bio praznih mesta, a toga se primi da poučava decu u ne- koj bogatoj porodici. Tek 1828 godine bude postavljena

pomoćnika starome svešteniku u Volganhausen, gde je ostao 4 meseca. Iz toga dobija za administratora Lajtvila gde ostaje do 22 oktobra 1830 godine. Kada ga zbog njegovog učenja koje se odvajalo od protestantskog, protestantski orkveni svet odpušta iz službe. To je njega jako dirnulo, iz Lajtvila vraća se u Burg, gde onajla verske sastanke na kojima razvija svoje učenje. Bez službe, živio je vrlo bedno i skudno.

U decembru 1830 godine Prülitz dobija poziv od jednog sveštenika iz Tutingena da ode u Kameneder i primi parohiju, koja je smrtu tamonijeg sveštenika ostala prazna. On to učini i već o Božicu 1830 godine primi prvu propoved. No to nije dugo trajalo, jer već 6. aprila 1831 godine bude ponovo odpušten zbog niza izjave izmedju njegovog i protestantskog učenja. Tako je po drugi put bade u bedu i ostavljen sam sebi. Aprila meseca 1832 godine on se javlja u Lajtvila skuplja oko sebe staro i mlado, govori im o pokajanju o duševnim preporodjenju o pogreškama i nedostacima postojećih orkvenih uredaba o krštenju i pričešću: da ih poziva da ne podase ni časa, nego da pohtaju da se što pre preporode. I zavrsta već posle 8 dana mnogi žele da ih krsti. I zavrsta Prülitz osniva pravu svoju "Zvestu opštinu", koja je u ovetima iste godine

ne imala 38 članova. Maja 1832 godine na preporuku jednog svog prijatelja "Kontinentalno mislonsko društvo" u Londonu prima Prülitz za svoga stalnog i plaćenog mislonsara. Kada se Prülitz ode na putovanje po celoj Švajcarskoj i neumorno propoveda i stiže sebi pristalice. U tome ga ne sprečava ni njegov već narušeno zdravlje, groznice, grudobolja, kašalj. Što više januara meseca 1833 godine odlazi on dak u London da u kraju svojih protektora nauči i njihov jezik. Uz put tamo kao i u povratku on se svrta skoro svuda gde žuje da je zasnovana kakva verska zajednica, a naročito se zadržava u Strazburu gde je već tad za njegov rad bilo obilato zemljište. Na 26. septembra 1833 godine Prülitz gubi službu kod pomenutog društva, da i po treći put ostaje bez redovne plate. I tada živi od milostinje od opštine koju je sam osnovao.

Od 1828 godine, pa do polovine 1831 godine Prilich se dopi-
 suje sa svojim prijateljima i drugovima, a u tim pismima
 razlaže svoje studije i shvaćanja Svetoga pisma. Od polovi-
 ne 1831 godine upućuje poslanicu svojim općinama u kojima
 izlaže svoje učenje. Ovo su prvi pisani radovi na stvaranju
 nazarenske vere. Početkom 1834 godine pojavljuju se prvo Prilichovo
 delo pod naslovom: "Однос обрешених верних
 Исуса Христа; у том свом делу Prilich izlaga svoje primedbe
 u jednom od svojih pisama/Burg 21 maja 1834 godine/ da se je
 izmenio od samoga Boga te se u toga i predaše u ruke njemu,
 i njegovom pomaženiku. Naziva to delo "Apologetika" i smatra
 je za verolopovstvo zborova. U krugu njegovih sledbenika ima
 ovo delo simbolisan značaj. Ovo je delo donelo Prilichu da
 se je Kontinentalna misija ponovo primila 18. novembra 1834
 godine za svoga misijonara gde je ostao do smrti.

Drugo Prilichovo delo je "Tajna bogobojasljivosti i tajna
 bezbožništva".
 Po njegovom blou i mediusobnom odnosu razvijanju iz reči
 božije, kao moto uprava kao tekst tom delu uzao je Prilich
 lo stihova iz Post. Rimljanima /g glava/ pa onda odmah kazuje
 da je njegova "Tajna bogobojasnosti" ona isto što spominje i
 svet apostol Pavle u I post. Timoteja 3 gl. 15 i 16 st. Živa
 vera u Христа, ali je taj izvor života dublja tajna od jakov-
 ljeva studenca, pa ko tu nema žime da shvati taj se ne može
 ni napojiti blagodat. Do svega toga dolazi čovek pomoću
 Svetog Duha. Sveti Duh vodi Hristu, Hristos opet Bogu. Blago-
 dat Hristova stradanja samo onaj uživa, koji se prepododlo
 nad njime sotoza nema nikakve moći.

Prilichovo učenje po obradu nazarenske vere donelo je tre-
 će delo: "Haprtava o braku u opšte, a naročito o momu braku".
 /Zürich 1842 str. 55/. U Prilich razlaže šta je brak i poseb-
 no iznosi, kakav je brak kod nazarena.

Četvrto svoje delo napisao je Prilich 1844 godine. Napisu mu
 je: "Spasenje čoveka kupkom prepodjenja i obnovljenjem
 Svetoga Duha" /Zürich 1847 god. str. 183/. U predgovoru veli

on da reformacija predstoji red božju od svakog govornika
 dodatka. Ne protestanti su stali već na pola puta. Reformira-
 li su tek oblik, a nisu shvatili ujedno i nov život. Tada
 se ovaj deo sastoji iz dva dela. U prvom delu govori se o
 tome, kome pripada krštenje, a u drugom šta je krštenje?
 Pošto ovaj deo prvi i poslednji spisatelj Nazarenski čitao
 je dugo na ova književnost. Trebalo mu je dugo dok je sastavio
 hartu slonsku, tj. pesmaricu nazarensku. Kada je Kristijan
 1833 godine bio u Londonu, ušao je engleski, upoznao se tako
 sa pesmaricom tamonskih baptista, pa je počeo prevoditi i
 te pesme. Isto iz Viktorovih i drugih episa. Osim toga je i
 sam sastavio niz pesama. Pored ovih pesama u zbiru je uvrštao
 sa nekom izmenom još i neke katoličke luteranske pesme, naro-
 čito one u kojima se peva o ljubavi Kristovoj. Sve go daje
 vremenom prilično bogat kvantum i Kristijan sa godine 1837 god.
 predaje štampi pod naslovom: "Nova hartu slonska" /Mursch str.
 335 sa 213 pesama/ Hartu slonska prevedena je na srpski i preta-
 djena je petir puta i to: prvo izdanje 1876, drugo 1886 god.
 treće 1890 godine i četvrto 1913 godine. pod naslovom "Nova
 hartu slonska".

Decembra meseca 1876 godine teško se Kristijan razbolio i već
 12. januara 1877 godine umire.

OSNOVI I PRAVILA NAZARENSKE VERE

Kao što je napred spomenuto Kristijan je stvarao postepeno
 nazarensku veru. Na osnovu svoga shvatanja Bogoć pisma. Ta
 shvatanja izlaga je u početku u svojim pismima i poslanicama.
 U jednom takvom pismu od 30. aprila 1850 godine Kristijan kaže:
 "Kao toga učenja, Bog ima naročito središvo kojim nas uvodi
 u svoju zajednicu. Prvo je središvo propoved jevanđeljska,
 čiji je plod prvo osnovno samosaznanje tj. saznanje da smo mi
 po prirodi deca đavolja. Po Lucu 3,7 i 1 posl. Jovanova 3,8
 i 31.1 vera u Hrista koja opravdava. Drugo je blagodatno sred-
 stvo krštenje i njegov plod gde sa pokajanje i verom traze.
 Ostanje greha i ubrzanje svetosti i pravilnost u Hristu samo
 na jedan mah i to podpuno opravdanje i osvećenje čim možemo u
 njega da vernujemo kao bedni opterećeni grešnici. Tada je bla-
 godatno središvo kada plod krštenja pravdomost i svetost kri-

stovu u sebi nadjemo. Valja da na krštenje ponese mo plodove
propovedi jenasjelake tj. vernu u Hrista i li bedno opterećeno
srce. /Gal. 5,6 Mat. 13,12/ .

Tok 1834 godine u svom prvom delu koje ima nazarenski simbol
kan značaj da je Hristos pravilo nazarenske vere. Iz prvog
njevog dela citiramo doslovce svih celog jenasjelaka kaže
je sam Hristos nazivao "Vjernu nazarensku" . Ivo ga osnov nazna-
renske vere, ona stara ispoved koju je Hristos položio pred
Pilatom. "Moje carstvo nije od ovoga sveta". Na osnovu toga
ovako uči jenasjelci o carstvu Hristovom. Ima Hristos jedino
je istinito videlo sveta i jedini je život ljudi. I samo oni
koji za njim idu neće hoditi po temi, nego će imati videlo ži-
vota.

2/ Svaki čovek, ma ko i ma što on bio, koji ne hodi za Hristom
nego samo traži što je od ovoga sveta, bludi po temi i ne mo-
že biti gradjanin Hristov.

3/ To reći božjoj niko ne može postati gradjanin carstva ne-
beskog ako se nije prepodao od ovog vodom i svetim duhom, po-
čemu svaki pravil hristijan mora biti novo stvorenje.

4/ Tema nauč svetog Pisma ni jedan čovek ne može pojmiti
to novorođenje niti ga se udostojiti osim ako iz svega srca
ne uzveruje da je Hristos za nas stigao i neba i za nas stradao.

5/ Po nauči jenasjelakoj ne može ni jedan čovek verovati u
Boga Božjega pre nego što je sebe poznao za grešnika koji
je izgubljen usled greha Adamovog, umro u prestupima proklet
zakonom božjim. S toga je morao prethoditi Hristu propovednik
pokažanja Jovan Krstitelj pa s toga i dan danas mora propoveda-
nje pokajanja prednjačiti propovedi vere te tako pripremiti
Hristu put srca.

6/ Reč istine uči nas da obo svet tj. svi oni koji se ne obraće
i ne preporode podležu zlu moći sataninjoj .

7/ Sveto Pismo uči i takustvo potvrdjuje da bar najviše i naj-
učentiji ljudi ovoga sveta Hrista nisu poznali da su ga bar zida-
ni crkveni odbacili, a prave sledbenike Hristove nazivali jeres.

Bas ti koji su samo po telu rođeni a nisu preporođeni
deca slobodne blagodat božije. Sin Božiji stao je da tra-
ži i spase što je izgubljeno. Ko to posredničko njegovo evanđe-
lije medju Bogom i ljudima poriče, taj odbacuje i njega samoga.

8/ Ko veruje reči istine taj će znati da carstvo božije
ne stoji u reči ili priči, nego u Duhu Svetome i u silii te su
prema tome mogli još i danas pri slepiju srca svoja nezabo-
geti. Po odricanju Hrista židovi, a tek je šaka njih koji su
po saznanju veri životu u Hristu nove stvorenja prvi živi
u dovi na svetom telu Hristovu.

9/ Mi danas ispovedamo sa svima pravim vernim i osvećenim
koji ikad bde u slavu blagodat božije našega spasa da mi
koji pre bismo u neznanoblaškom svetu neznanju i bezbožju,
živimo kao i svi ostali ili upravo mrtvi bismo, a sada smo
milostu božijom dospeli do saznanja vere i novoga života u
Isusu Hristu, što i ostalima svima ljudima od svega srca že-
limo.

10/ Iz predhodnog samo po sebi sleduje da mi prema tome bo-
žanstvenom pozivu niti možemo sebe, same u našem predja-
njem stanju, niti sve one koji su još uvek u grani mrtvi i
koji nas stoga mrze i gonje, smatrati za hrišćane ili ih priz-
nati za kakvu crkvu Hristovu, jer celo telo Hristovo i sva-
ki pojedini ud njegov mora biti obnovljen i osvećen Duhom Isu-
sa Hrista, a koji duh usilnovljenja ne živi u nama po prirodi.
nego se daje kao behar blagodat onima koji veruju u Hrista.
Mi ne bismo rođeni kao hrišćani pa ni krštenje desom ne čini a
nas time nego se možemo tek verom preporoditi u hrišćane ili
živu decu božiju. Koliko je krštenje pre vere i bez vere bez
ikakve koristi, toliko je ono blagosloveno kada ga primamo
kao deat vere.

11/ Kako mi dakle u toj samoprovanoj crkvi ne vidimo ništa
drugo, nego ljudsku ustanovu to smo istupili iz kruga te in-
stitucije i spojili se u jednu sasobnu opštinu i to je istih
osnova i po istom pravcu po kome su se i apostolske opštine
ocpile od judajstva i protestantizma od papstva.

12/ Kao što država i politika ne stoje ni u kakvoj veri sa
carstvom Isusa Hrista koje nije od ovoga sveta iz dijeg spo-
ja poriče i nedonošenje neke nobražene hrišćanske države i

državnog hrišćanstva. Isto tako i naša zajednica nema ni izdaleka kakav politički karakter, niti se u čemu odnosi na ovaj svet. Ona je čisto hrišćanska zajednica zidana na osnovu apostolskih protoka gde je Hristos krunjani kamen. Sto se pak tiče stvari ovoga sveta pokornost kakvoj vlasti itd. tu smo mi voljni uvek "dati caru carstvo".

13/ No s druge strane moramo reći da mi u svemu onom što se tiče vere svesti, u krstiko carstva božijeg ne priznajemo nad sobom nikakvog drugog Gospodara osim Isusa Hrista i nikakvog drugog sudiju osim reči božije u opšte nikakve ljudske propise ni zakone u pogledu onog što nam valja delati onde gde smo samo Bogu dužni odgovarati. Guma: kao što smo mi gotovi dati caru carstvo, isto tako smo gotovi, voljni i moramo dati Bogu božije.

14/ Prema tome navodi Prvotih, da se ni jedan čovek ne radi kao hrišćanin, niti ima on po prirodi svojoj u neobrasenom stanju udele u carstvu božijem. Niti ga na to osposobljavaju kakve spoljašnje forme ili ceremonije, nego svaki poje-dini čovek, koji želi da dostigne carstvo Hristovo, mora na sebi samom doživeti reformaciju preobražaj, mora se božijom milošću nanovo roditi. I to to je baš ono radi čega je do-šao sin Božiji i što je svima potrebno da ne budu izgubljeni, nego da imaju život večni. A toga i nije reformacija zaku-žena, nego ide s kolena na koleno. Svaka nova generacija nije crkva Hristova, nego je divlje neogradjeno zemljište, koje se tek ima obraditi, kao što se vidi u naredn. navede-nih 15 tačaka pravila vere izneo je Prvotih celo verovanje Hristansko.

Verovanje Hristansko prema načelima nazarenske vere

1/ Učenje o slovu božijem. Izvor religioznog nazarenskog saznanja jeste Isključivo Sveto Pismo i to u glavnom Novi Zavet, jer Stari "svetima više istorijski značaj. Biblija je jedini skup božijeg otkrivenja i jedini izvor poznavanja Boga.

2/ Učenje o crkvi Hristovoj. Nazareni uče da je crkva Hristova duhovna zajednica vernih, jer u poslanici II Kor. 6 gl. 16 st. stoji: "Vi ste crkva božija, jer je u vama duh božiji".

3/ Bogomolja. Nazareni držeći se pravila da je crkva Hristova duhovna zajednica vernih, pa na osnovu jevanđeljske misli "Bog je duh" i njemu koji je duh i koji je ljubav treba mu služiti duhom ljubavi i istinom". Smatraju da se "duhovno usavršavanje ne traže naredito napravljenim i uređenim sgrade nego da se red boriže može svuda i na svakom mestu ispovedati i propovedati, pa s toga ne priznaju crkvene sgrade, kao što su kod ostalih vera. No redovno imaju svoje skupštine o kojima će doznati bitti reči.

4/ Sveštenstvo. Nazareni nemaju sveštenstva. u nazarenskoj skupštini bira se između najstarijih članova jedan ili više njih za starešine i njihove pomoćnike, a nekoliko za služitelje. Ovi nemaju nikakvu zvaničnu funkciju, niti se time razlikuju od ostalih članova. Oni predpostavljaju neku vrstu starešija koji se biraju da se u sknostin sve po svetom Pismu. Njihov rad je besplatan.

5/ Sveci i ikone. Svece i ikone ne priznaju nazareni, jer drže da su i proroci i apostoli sebe duhom i istinom, pa držeći se duhovnog posvećenja smatraju da svaki onaj koji verno i istinito ispoveda veru samim tim svetkuje i postuje proroke i apostole.

6/ Krst. Krst kao vidni znak vere Nazareni ne priznaju, ali ga priznaju kao duhovni simbol, pa s toga uče da svaki svoj krst nosi u sebi kao znak Hristovog stradanja.

7/ Greh. Nazareni nastoje da svoj svakidašnji zemaljski život podupnu dovedu u sklad sa uzvišenim zavetima Hristovim, pa nalazeći da je Hristos propoved obelodavanja Volje božije. Gai se uporno i uzdržljivo trude da ni u kakvoj prilici životnoj ne odstupi od Hristovih velikih zaveta. S toga veruju da je predup tih Hristovih zaveta, prestup reči božije tj. Greh. Greh ima smrtu i nesmrtnu. Kod nesmrtnih ima i op-roštenja ako se onaj koji je zgrešio na opomenu sa strane starešine ili samo sknostine pokaje i poravi, ali kod smrtnih greha nema oproštenja, pa onaj koji zgreši onim momentom prestaje biti Nazaren i više ne može vratiti se u zajednicu. S toga kaže sam Hrist u svom četvrtom delu: "Spasenje čovekovo kupkom propodjenja i obnovljenjem u svetom Duhu".

Ako je greh smrtu, tada se ne može ništa podeti, jer za takav

Greh Hristos nije umro. Ako pak greši nisan smrti, valja se moliti Bogu i on će biti oprosteni.

8/ Skupština. Ako u jednom mestu ima više Nazarena, oni obrazuju po Kristichovom uzoru svoju versku opštinu na taj način, što se skupljaju na molitvu na jedno mesto, pa to mesto zove SKUPŠTINOM. Redovno je to ako je moguće u materijalnom pogledu jedna sala bez ikakvih ukrasa, čista i prostorna. Jedini je nameštaj u toj sali jedan sto, nekoliko klupa, kao kod protestanata.

9/ Bogosluženje. Bogosluženje se sastoji u molitvi koja sadrži obično nedeljom pre i posle podne i koja izgleda ovako. Prvo se pjeva psalma iz Harle stonske, zatim jedan stah rezine čita neku glavnu iz Svetog Pisma, onda jedan od starih na glas govori molitvu ostali to klečeći u sebi ponavljaju, zatim se opet čita neka glavna iz Svetog Pisma, pa se to protumači običnim rečima. Posle toga se pjeva iz Harle stonske, pa se klečeći zahvali Bogu opet se pjeva i zatim bogosluženje.

10/ Izdržavanje skupštine. Materijalna sredstva za izdržavanje skupštine nabavljaju Nazareni dobrovoljnim prilogom. Svaki član daje od svoje dobre volje i slobodne onoliko koliko hoće svake nedelje posle službe, jer drži da Bog one voli koji od dobre volje prilazu. Od ovih priloga na prvom mestu podmiruju se troškovi oko izdržavanja skupštine, zatim se pomažu nemogućni i bolesni i u opšte sirotinjske bez obzira na veru jer se milosrdje kod Nazarena smatra kao jedna od naročito važnih hrišćanskih vrline.

11/ Sprovodjenje nadele nazarenske vere u život. Da neko postane član nazarenske zajednice mora se preporučiti duhom što znači živom verom u Hristu i vodom tj. krštenje. Član 5. Kravila vere kaže: po reči božjoj niko ne može postati građanin carstva nebeskog, ako se nije preporučio odzgor vodom i svetim duhom, po čemu svaki pravi hrišćanin mora biti novo stvorenje. Krštenju mora prethoditi pokajanje, jer po nauči Jevandjeljskoj ne može ni jedan čovek verovati u sina Božjeg pre nego što je sebe poznao ~~znan~~ i priznao za grešnika. Na osnovu naredbe otkrivenih članova "Kavila vere" može postati nazarenom samo onaj koji uzveruje tj. iz svega srca prihvatiti sveto pismo i naučiti tako da mu ono postane

Iskustveni regulator za njegov zemaljski život. Dok neko uči Sveto pismo, on dolazi u skupštinu samo kao prijatelj, ali da postane pravi Nazaren mora se prvo u skupštini podvrgnut ispitivanju iz vere. Ako na tom ispitju dokaže da je uzverovao iz svog srca onda ima da se pred starišnim ispovedi.

12/ Ispoved. Ispoved pred starišnim sastoji se u tome, što onaj koji se ispoveda ima da iskaze od najranijih svojih godina dokle ide njegovo saznanje sve one svoje radnje koje su u protivnosti sa svetim pismom tj. sve grehe. "ada se ispovedi, onda ~~može~~ mu skupština nalaze da sve što se može pokazati ima da okaze tj. da popravi i izmiri. Ako se kod ispovedi pokaže da je posredni na kakvo po državnim zakonima kažnjivo delo onda skupština odredi da taj grešnik ima u praksi jednog ili dva člana skupštine otiti u sud i pred sudom priznati delo, podvrgnuti se ljudskoj pravdi, pa tek posle toga doći u skupštinu da bude kršten. Ako se i posle toga bude htelo pridržavati načela nazarenske vere i prema njima živeti ima i drugih slučajeva kao npr. prijavljivanje poreza, držane takse i slično Nazaren neće nikada prijaviti porez drugičije, nego kako je stvarno stanje kod njega. Isto tako neće prijaviti takvu rečeno kod kupovine imanja manju nego što je, ili ako bi mu se dogodilo drugičije skupštine bi mu naredila da sam sebe prijavljuje da plaća i razliku i kaznu, jer nije slobodno lagati.

13/ Krštenje. Krštenje je podetak vere. Krstiti se mogu samo oni koji uzveruju i kažu se. U članu 10. kaže se: "mi ne bismo kao kršćanima, pa ni krštenje decom ne čini na s tim imenom nego se mi moramo preporučiti u kršćane ili živu decu pošteno! Na osnovu gorenjih propisa Nazareni ne krstevaju maiu decu, ali se ne drže ni zakonskog propisa o punoletstvu za krštenje. Kod njih je punoletstvo za krštenje onaj koji je već uzverovao tj. naučio Sveto pismo i koji može dati ispoved.

Sam obred krštenja vrši se ovako: Onaj koji se želi krstiti najpre u skupštini polaze najzadaniji zavet Bogu da će njegov život u buduću biti u skladu sa svetim pismom a prema pravilima nazarenske vere. Posle toga dolazi jedno kratko zagajivanje puštaju odlazi se na reku gde se izvrsi zagajivanje, ali se to najčešće vrši u skupštini u narodito napravljenom kadu.

koja se napani čistom vodom. Iza toga vrši se duhovno krštenje koje se sastoji u tome, što starišine metnu ruke na glavu krštenoga i molitvom Boga čiste svetog duha.

14/ Pričešće sveta večera. Nazareni priznaju pričešće samo u vidu tajne večere. G toga se ta večera kod njih sastoji u tome, što se redovno posle svakog izvršenog krštenja, ali bez obzira na to svakako jednom godišnje uzima sveta večera. To se obavlja ovako: skupi se u skupštinu svi članovi krštenički zajedništva, pa se prvo pročita iz svetog pisma mesto koje govori o tajnoj večeri. Predhodno se otpeva pesma iz Harte stonske, koja je namenjena svetoj večeri. Starišine se pomomaću narodu Bogu, pa zatim podeli svima po parče običnog hleba, i čaju običnog vina, što svaki pojedini popije. Za sveta večera ima značaj primanja tela i krvi Hristove prema I Kor. 11 [1]. 24 i 25, ali ne kao posledicu oproštenja greha.

15/ Brak. Brak ne čini brakom čovečija ustanova venčanja u crkvi, nego je on od pre braka usled božijeg ovlašćenja. Čin se dvoje sa odobrenjem svojih najbližih rođaka zaveru da će se dvoje drugog ljubiti, jednom drugom biti verni kako krštenički u svojoj "Ispravci o braku, a naročito o mome braku", Nazareni vode strogog računa i o momku i devojci pre nego dodje do sklapanja braka, naročito se nastoji da se ispitaju jesu li obe strane ke i u razvratnom i u materijalnom pogledu sposobne za brak. Procedura je ovakva: momak koji hoće da se ženit, javi svojoj skupštini koje ispitaju da li je u mogućnosti stvarati porokodnu pa mu onda daje dozvolu. Momak onda kaže koju je devojku sagledao. Kada podju u njim jedan ili dva člana do devojčinih roditelja, pa ako oni pristaju daju devojku. Devojka se takodje prijavljuje svojoj skupštini, pa ako se i ova kao momak nade bez mane, onda se momak i devojka obećaju /zaruče/. Javi se skupštini i odredi se rok za venčanje. Venčanje se redovno vrši u devojčinoj skupštini. Ured venčanja sastoji se u tome što se venčani i venčani pred skupštinom obećaju na vernost. Zatim se pročita iz svetog pisma mesto koje govori o braku. Iza toga obaja kleku, a starišine molitvu čine za blagoslov, pa se peva pesma o braku iz Harte stonske. Nazareni stoje na stanovištu da se brak ne može rastaviti, tj. da je brak nerastavljiv. Kada usled smrtnog greha /preljuba/ jedan brat drugi prestao biti

Nazaren opet brak postaje nezaređiv. Kod sklapanja braka
ne priznaje se mesoviti tj. o drugih vera, nego se samo medju-
sobno žene i udaju. Ako pak jedan brat drugi postane naknadno
nazaren, a drugi ne, ne prave se nikakve smetnje zbog toga,
a brak se smatra kao važeći.

16. Pogreb. Nazaren stoji na stanovištu da carstvo nije Bo-
žije nije od ovoga sveta, nemaju moliti za mrtve, pa stoga
nemaju vršiti ni opela. Pogreb se vrši na taj način, što se
skupe u kući umrloga, pa se čita iz svetog pisma mesto koja
govore o poslednjem času čoveka na zemlji i o tome pevaju
pesme iz Marte sionске. Onda se čitke ponese k'ođeg na Groblje,
gde se ponovo čita iz svetog pisma kao i kod kuće.

17. Odnos nazarenske vere prema državi i državnim vlastima.
Član 10. Kravila o veri glasi: "kao što država i politika ne
stoje ni u kakvoj vezi sa carstvom Isusa Hrista, isto tako i
naša zajednica nema ništa izdaleka kakav politički karakter
niti se u čemu odnosi na ovaj svet. Ona je čisto hrišćanska

zajednica na osnovu apostolske propoke, gde je Hristos kraljeva-
lan kamen". Što se pak tiče stvarl ovog sveta pokornost vi-
soj vlasti i td. tu smo mi voljni uvek dati caru carstvo, samo
kravilo vere najbolje karakteriše kakav je odnos Nazarena i
nazarenske vere prema državi i državnim vlastima. Nazaren us-
led vereživati životom kakav traže i zakonike i državne norme.
Njega vere oplemenjiva. Vera od njega stvara onaj idealni tip
čoveka zbog čega postaje i čemu teže svi zemaljski zakoni.

Nazaren kao čovek i kao građanin sve svoje dužnosti ispunja-
va tačno. Ne zato što ga ne to njegone zemaljski zakoni koji
se na svakom koraku daju obešt bez ikakvog straha od posledic-
as toga obilaznja, nego on to čini iz ubeđenja da je tako
zapovedio sam Bog i tvrdoga uverenja da bi protivni rad bio
prestup božije reči - greh. Kao vrhunac potvrde za to služi

napred citirani član vere čija se esencija: "dati caru carstvo".
Prema tome sama vera uči Nazarene na pokornost i vernost drže-
vi i državnim vlastima, čega se oni striktno drže. Kao kako
o Nazarenima piše Dr. Jovan Jakimović Beograd 1916 god. str.

9 i 10 "Zmajavo nazarenstvo". Nazaren su odugčevljeni Hristovi
sljedbenici, koji svoju veru u Boga i Hristove zapovesti oz-
biljno shvataju i verneke obavljaju koje iz nje proizilaze nisu
nazarenima esencijni i epikurejski ukrtas života kao većini

odnosu nego su im one najviše i najsvetije pojave ljudskog života koje jedino daje ljudskom životu razum, smisao i uzvišen čoveka dostojan cilj. Zbog toga razumom i razvijanjem razuma i razvijanjem života kao pisanja, paoke i tome slično. Na osnovu svega toga, Nazareni su mirni, pokorni, disciplinovani skroz na skroz koji ispunjavaju sve svoje građanske i porodične dužnosti.

18/ Odnos prema vojsci i vojnim dužnostima. U poslednje vreme narocito se napada na Nazarene, da neće da služe vojsku, da su defetisti i nemilostivi da služe tuđim zemljama protiv države itd. Sve to dolazi otuda što Nazareni ustraju na polaganje zakletve i obližu prstima oružja. Ako se ova dva momenta posmatraju samo spolja bez istraživanja i saznanja unutrašnjih stvarnih razloga, moglo bi se i dozvoliti sve teške optužbe protiv Nazarena, ali ako se - kao što ćemo mi - videti - promadju unutrašnji i pravi razlozi, videće se da se optužbe moraju otpasti poduno. Prema "razliku vere o Nazarene, sama vere naje da daju garanciju i kao neposredna konvencija toga nadeja proizilazi da "Nazareni nisu bili od svoje postanke protiv vojske i vojne dužnosti, pa to nisu ni sada. Oni se uvek većno odazivaju vojnoj dužnosti i bez ikakvog uticaja služe vojsku kao najbolji dokaz zato služe nam bezbroj primera da su Nazareni vojnici po istuzenom roku poneli u svojim bukvicama očenu svojih predpostavljenih, jer su svoje vojničke dužnosti izvršili uvek верно predano i tačno.

19/ Nazareni se kao što je već napred spomenuto smatrajući da Hristova propoved je manifestacija volje božije uporno i izdržljivo trude da ni u kakvoj prilici život ne odpadne od Hristovih velikih zaveta. A kako je Isus po Sv. Jev. po Mat. Gl. 5 st. 33 - 37 izričito naredio "ne kuniti se nikako, nego vasa reč neka bude da, a ne ne, a što je više od ovoga ova zla je", to veruju da je polaganje zakletve sa izgovaranjem reči kunem se ili zaklinjem se Bogom najteži prestup božije zapovedi. Najbolji je dokaz za sve ovo Nazareni pre nego se krste, polazu najsvetijim zavet samo Bogu. Kod venčanja misle da se jedan drugom zavetuju na vernost itd. Nikom više zavet ili zakletva se ne polaže dakle, prigovor da Nazareni ne

• **Содерж.**

Misas, Loren i Francuska. Iz Svjetske se prenela nazarenska
 vera u Misas Loren još u njegovom početku, pa najviše je na-
 predavala za ono vreme. Kada je Frilich proveo dve godine u
 Svajcarskoj i to 1847. Kada je 1871 godine Misas Loren pripao
 Nemackoj onda je počelo najstrožije progonjenje nazarenske vere
 ali je u nizu od 10 godina došlo do umjerenosti da je verak-
 pokret koji tako nije u svemu u skladu sa pozitivnim zakonima,
 ipak koristan po socijalni život, pa ne samo da je opustavljeno
 progonjenje, nego je dato i pogodnost u pogledu zaštitve i pri-
 jema oružja. Danas po Francuskoj Francuzi imaju prema "azarenti-
 ma narodišnog obzira, jer se francuska nacionalna svešt - dokaz
 Misas Loren bio pod Nemackom - najviše porila i otklala pas
 medju Nazarenima. Iz Misas porila se nazarenska vera i u
 Francusku. Zbog bliske uzivaju "azarenti pogodnosti i u fran-

svačbarska. Joz za života Protičova nazarenska se vera od 1825 godine počela širiti u Svačbarskoj kao u kolovci njenoj. U Zurlachu danas imaju jednu veliku skupštinu kakve nema nigde na zemlji. U pogledu vojne službe Svačbarska je to pitanje re- gije na taj način, što je svaki Nazaren prilikom stupanja u kadet podnese molbu uverenje svoje skupštine da je Nazaren da bude raspoređen u trupu bez ogruzbe.

Isfort, e silen, e nazexepke Aote

20/ Ne prijem oružja. Kao što je kod zakletve spomenuto da na-
zare da je red božije svetinje. U redi božijoj glasni ne ubij,
a prestup protiv nje povlači smrtni greh, tj. ko ubije taj zgre-
ši smrtni greh i više ne može biti nasrten Gubi večni život, jer
nasrtenj kako su gotovi dati garu caravo, tako su gotovi dati Bo-
gu božije i zato ne primaju vatreno oružje. Udnos Nasarena prema
politič i političkim organizacijama. Prema čl. 12 Pravila vere...
i naša zajednica nema ni iz daleka kakav politički karakter. Na-
sarenj se u opšte ne mešaju u politiku. Ne pripadaju nikakvim
političkim organizacijama. Protivan rad dovodi do isključenja
iz zajednice, i do prestanka članstva nasarenake vere.

• 80126x

polazna zakletva iz političkih antidržavnih ili defetističkih razloga na osnovu izloženog mora podnuno odpasti, jer je jasno, da je kod ne polaganja zakletve u pitanju samo čisti verski

Nemačka. Baden, Wittenberg, Savaška. Još za života Frölichova i u Bavarškoj. Nemačke su vlasti najbrutalnije proganjale Nazarene, naročito u Bavarškoj, ali se pokret i pored najgrubije sile održao do danas.

Ugarska. Gotovo jednovremeno sa širenjem nazarenstva u Svajskoj podigne taj pokret ugarskoj. Prvi se počeli zapaziti već 1835 godine. Oko 1848 godine završava pokret nekoliko župana. Tada su vlasti najstrožije počele proganjati Nazarene. Po jednom mislonaru nekog Jozefa Beluprotterai u Ameriku, na to sve nije pomoglo, jer je pokret uhvatio dobar koren i sve se više širilo što se jače proganjao. Tada se 1876 godine obrascu vlasti i caru sa predstavkom i moli da se progona obustavi. Molba je imala uspeha, jer su kratko vreme iza toga bili obustavljeni progoni. O pogodnostima i zakonodavstvu u Ugarskoj u pogledu nazarenake vere bile doznate red.

Austrija. U Austriji se pojavljuju nazarenski pokret oko 1858 godine. Vlasti su ih strogo proganjale, ali pokret nije zahvatio velike razmere zbog donošenja zakona o slobodi vere.

Hrvatska i Slovenija. Iz Ugarske pueno se nazarenski pokret u Srem, i to koliko se može naslutiti u Sremske Karlovce i to oko 1865 godine. Vlasti su počele progone sa najstrožijim merama, ali je već to doprinelo da se pokret počeo naglo širiti. Do 1893 godine vršeni su progoni, a te godine zemaljska vlada iz Zagreba, izdaje Naredbu o kojoj će biti doznate red, koja je prekinula se progonjenjem.

Srbija. Prvi počeci nazarenskog pokreta opažaju se u Srbiji oko 1871 godine. I to u Obrenovcu. Vlasti ga odmah najstrožije progone i već 1876 godine dolazi se do prve sudske presude. Nazareni su u Srbiji strasno proganjani i po gradjevinskim i po vojnim zakonima. Kassacioni sud u nekoliko mahova u opštoj sednici tumaci promena življenja Far. 10, 2 zak. a utvrđuje postoja-

Bosna. Prvi Nazareni javljaju se u Bosni oko 1875 godine. Pre okupacije Bosne 1875 godine Turške vlasti nisu ih gonjale, pa su u konvenciji od 24. aprila 1879 godine sklopljen je posle okupacije Bosne sa Austroungarskom narodito zadržati Nazarene,

unoseti u konvenciju da su sve verske sekte pre okupacije bile priznate i da to priznanje ima vaznost i u buduce. Austrija drzeći se konvencije, nije proglašala Nizarenne. »

Zakonodavstvo u pojedinih krajevima naše kraljevine. Vojskovođa. Kako je napred spomenuto 1868 godine podneli su Nizarenit molbu vladi i caru. Na molbu Bero Hvezit od 28. avgusta 1868 godine pod br. 125 naredbu po kojoj se Nizarenit, i istina još ne priznaju za zakonitu veroispovest - te ne mogu između ostalih voditi ni zasebne protokole, ali se ograđuju od dosadašnjih dužnosti da svoju novorođenčad i umrle predstavljaju dotičnom parohu. Ujedno poziva budičke vlasti da svaki između organa koji bi Nizarenit sve te slučajeve predstavljali, što će posle isti predstavljati parohijskom zvanju.

Novi Sad, marta 1965 godine.
 PASTOR ANDRIJA